

Dissertationi Inaugurali De Mixtione Corporis Humani ... Medicinae
Doctorandi Ioannis Christiani Schmidii Schaessburgo-Transylvani Die
XXX. Mart. MDCCLXV. Habendae Praemisum

Ioannis Friderici Faselii H. T. Facultatis Medicae Decani Programma
Invitatorium Primum De Partibus Oleorum Aethereorum Constitutivis
Programma invitatorium de partibus oleorum aethereorum constitutivis

Ienae

4028557-1

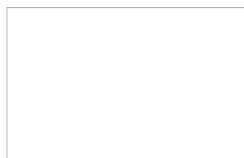
Faselius, Johann Friedrich

4 Diss.med.30(36) :1

https://collections.thulb.uni-jena.de/receive/HisBest_cbu_00035557

urn:nbn:de:urmel-faa1b89e-b9ac-4fab-bf7c-2f4835d22dba-00020857-10

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

IOANNIS FRIDERICI FASELII

36.

H. T.

FACULTATIS MEDICAE DECANI

PROGRAMMA

INVITATORIVM PRIMVM

DE

PARTIBVS OLEORVM
AETHEREORVM CONSTITVTIVIS

DISSERTATIONI INAVGVRALI

DE

MIXTIONE CORPORIS HVMANI

CLARISSIMI ATQVE DOCTISSIMI MEDICINAE

DOCTORANDI

IOANNIS CHRISTIANI SCHMIDII

SCHAESSBURGO-TRANSYLVANI

DIE XXX. MART. MDCCLXV. HABENDAE

PRAEMISSVM.

I E N A E

EX OFFICINA FELICIS FICKELSCHERRII.

urn:nbn:de:urmel-faa1b89e-b9ac-4fab-bf7c-2f4835d22dba-00020857-10

Q. D. B. V.

Omnnes quidem artis chemicae periti in eo consentiunt, quod olea ista, quae mediante destillatione ex variis eliciuntur vegetabilibus, et quae vocantur aetherea, sint fluida ex partibus diuersi generis constantia, cuiusnam vero naturae sint omnes hae diuersae partes, de hoc inter nonnullos adhuc agitur controuersia. Placet itaque in praesenti paulo enucleatius veram omnium harum diuersarum partium horum oleorum aethereorum naturam perquirere.

Multi Chemicorum existimant, quod partes essentielles constituentes horum oleorum sint partes aquaeae, sulphureae seu phlogisticae, terrestres subtiles, nec non salia, speciatim talia, quae sunt naturae acidae; alii vero Chemici statuunt, quod partes essentielles horum oleorum tantum sint pauca inflammabilis seu ignis materia, aqua, et terra; verum enim vero nec priori opinionioni

urn:nbn:de:urmel-faa1b89e-b9ac-4fab-bf7c-2f4835d22dba-00020857-29

nioni subscribere, nec quoque posteriorem probare possumus sententiam, quoniam vtraque experientiae aliisque principiis indubiis contradicit.

Nos ergo in ea sumus opinione, quod partes essentiales constitutivae oleorum destillatorum vegetabilium, generatim consideratae, duplicis sint generis, aliae nempe sunt solidae, aliae vero fluidae. Ad istas pertinent sulphur seu phlogiston, terra atque sal; ad has vero referimus, aërem, ignem atque aquam.

Vt itaque haec nostra, quam suscepimus tractatio, non careat usu, totumque negotium paulo clarius elucescat, necesse est, ut ex paulo evidentioribus probeamus argumentis, omnes has jam jam enarratas partes esse re vera veras partes oleorum destillatorum vegetabilium essentiales constitutivas.

Quod vero sulphur seu phlogiston, sub quo intelligimus in genere terram, cui partes igneae maxima adhaerent in quantitate, in omnibus ejusmodi oleis aethereis lateat, sequentes rationes satis superque confirmare videntur, nimirum

- a) quia ejusmodi olea flammam perquam facile concipiunt, jam vero Chemici affirmant, quicquid ardet, sulphur est, vel saltem maxime notabilem sulphuris in se continet quantitatem;
- b) quoniam haec olea vegetabilium aetherea non solum diuersum monstrant colorem, nam v. c. colore flavo plus minus saturato gaudet oleum menthae, majoranae etc.; viridi, oleum balsami de copaiba; coeruleo, oleum millefolii, chamomillae vulgaris etc.; verum etiam, quia talia olea, quando euadunt annosiora,

* 2

fiora,

fiora, alium obtinent colorem, ac antea habuere, v. g. quando colorem exhibent magis album, tunc hic, teste experientia, successive transit in flauum, et hic postmodum in rufum, ex principiis vero chemicis satis est cognitum, quod omnis color corporis sulphuris seu phlogisti praesentiam supponat;

c) quia talia aetherea olea odorem satis penetrabilem spirant, nullum vero corpus satis notabilem emittere potest odorem, nisi possideat particulas salino-sulphureas volatiles, adeoque et sulphur seu phlogiston, et quidem in quantitate satis sufficiente;

d) quia haec olea dant saponem chemicum, quando alcali fixum sufficienti in copia cum ipsis coniungimus, partes vero essentiales saponis sunt phlogiston atque sal;

e) quia, si vetustiora fiunt, abeunt in massam piciformem, quae sine phlogisto concipi nequit;

f) quia majori gaudent visciditate olea vegetabilium aetherea, quam aqua simplex, teste experientia, haec autem visciditas major, supponens cohaesionem partium maiorem, partibus est adscribenda sulphureis, quia sulphur seu phlogiston est principium omnis cohaesionis. Nos quidem non latet, quod habeamus olea destillata, quae liquidissima sunt, vt v. g. oleum therebintinae etc. interim tamen ipsorum visciditas semper maior est aquae simplicis visciditate. Quod si enim solidum humectamus ejusmodi oleo liquidissimo atque etiam aqua, haec ab aëre accedente facilius, oleum vero difficilius aufertur;

g) quia

g) quia fuliginem, quando flammam concipiunt, exhibent, omnis vero fuligo constat ex terra, sale, aqua atque phlogisto, vti experientia clare demonstrat;

h) quia nonnulla olea ejusmodi aetherea successu temporis v. g. oleum cinamomi, majoranae etc, ex parte abeunt in massam cristallinam, pellucidam, friabilem, quae ad ignem accendi se patitur.

Alteram classẽ partium essentialium constitutivarum oleorum destillatorum vegetabilium constituunt partes terrestres. Quod vero et hae sint verae partes horum essentialia, exinde cognosci potest quam luculentissime, quoniam

- 1) constant ex partibus sulphureis, vbi vero sulphur, ibi etiam terra;
- 2) quia, si vetusta fiunt atque annosa, fluiditatem suam deponunt, et in piciformem quasi substantiam commutantur; haec vero mutatio adscribenda est et partibus sulphureis, et partibus terrestribus vna praesentibus;
- 3) quoniam, si cum spiritu nitri fumante commiscetur, terram vel carbonem post se relinquunt;
- 4) quia, quando ardent, fuliginem generant;
- 5) quia nonnulla ejusmodi olea v. g. oleum cinamomi, macis, caryophyllorum etc. majori gravitate specifica gaudent, quam aqua simplex, haec vero gravitas specifica major dependet vnice partim à partibus terrestribus, partim à salibus majori in copia in ejusmodi oleis, aqua simplici specificè grauioribus, praesentibus.

Sed vela jam sunt contrahenda, quoniam adhuc a nobis enarranda est historia vitae atque studiorum clarissimi atque dignissimi Medicinae Candidati

IOANNIS CHRISTIANI SCHMIDII

SCHAESSBURGO-TRANSYLVANI

quam ipse descripsit sequentem in modum:

Ego, inquit, IOHANNES CHRISTIANVS SCHMID ANNO MDCCXXXIX *Schaesburgi libera Regiaque Ciuitate lucem primam adspexi. Parentem veneror CHRISTIANVM SCHMID, hoc tempore Inspectorem sacrorum schaesburgensium Clarissimum. Matrem vero CATHARINAM GOSRIN, quae, primis post partum diebus, hujus vitae curriculum finiuit, deploro. Prima adhuc in pueritia Parens benevolus me in Cibiensium detulit gymnasium: in illoque ea, quae puerilem conueniunt aetatem, addiscere iussit. His studiis peractis humaniora sub ductu variorum meritissimorum virorum pertraxi. Praesertim vero ANDREAE SCHVNN, tum temporis Rectori, nunc vero clarissimo maximeque venerabili Inspectori sacrorum Cibiensium, it. MARTINO FELIMER nunc Antistiti sacrorum Heltensum primario clarissimo, et DANIELI FILTSCH, Rectori hoc tempore Gymnasii Cibiensis meritissimo, pro sedulitate et benignitate, qua iuuenilem, cum ad religionem, tum ad excolendas alias animae vires instruxerunt animum, dignas satis nunquam potero persolvere gratias. Hoc finito cursu, examineque publico peracto, Annuente Clementissima Caesarea Majestate Anno MDCCCLX. hanc Academiam laetus salu-*

salutavi, et a Dno IOH. CHRISTOPH. KOECHERO
D. Theol. et Profess. P. O., scepra tum temporis hujus
Academiae tenente, 1. Octobr. albo civium academicorum
inscriptus sum, collegiaeque frequentare incepti. In Phi-
losophicis Perillustis DARIESII et Fac. Philosoph.
Adjuncti meritissimi HENNINGS castra secutus, maxi-
mos retuli fructus, piaque semper in me collata beneficia
mente reuoluam. Mathesin, Physicamque tam theoreti-
cam, quam practicam, Excellentissimus me docuit Professor
SVCCOW, cujus memoriam ob fidelem instructionem animi-
que benignitatem, summa semper venerabor obseruantia.
Rem tandem medicam adgressus, in Anatomicis, Osteologicis
et Chirurgicis Praeceptorem veneror Virum Perillustrem
Excellentissimum Consiliarium Cameral. intimum CARO-
LVM FRIDERICVM KALTSCHMID. ea, quae in hisce
addidici collegiis, Perillustis hujus viri sacram mihi fece-
runt memoriam. Physiologiam et Medicinam legalem sub
auspiciis Viri Illustis Excellentissimi Consilarii Aulici
Regis Borussiae ERNESTI ANTON. NICOLAI fre-
quentavi, hujus summi Viri in me collata beneficia de-
ditissima semper agnoscam pietate. Pathologiam, Semio-
ticam, Medicinam Legalem s. Forenses, Botanicam, Ma-
teriam Medicam, Physicam, Chemiam, Artem Obstetri-
calem Excellentissimus Professor FASELIVS tanta in
meum usum transtulit benignitate, ut confiteri debeam,
me huic Viro fere omnia debere. In chemicis quo-
que praelectiones Excellentissimi D. Medicin. et Philo-
soph. FUCHS audiui, meque huic obstrictissimum sem-
per fore fatebor. Praelectionibus praeterea Excellentis-
simi Consilarii GRAV, D. Medic. et Philosoph., nec non
Excellentissimi D. Medic. TRVHARD iisque cum theore-
ticis

*ticis tum practicis interfui; meque his obstrictissimo de-
uinctum esse animo summa recordabor veneratione.*

Tot ergo eximiis praesidiis, Medicum verum exornantibus, instructus, ante aliquod tempus nomen suum nostrae dedit Facultati, honores in arte medica summos modeste expetens. Postquam ergo in examinibus consueris talem se gessit, qualem exoptauimus, licentiam quoque nostro ab Ordine obtinuit, laudatam dissertationem inauguralem sub praesidio Illustris Consilarii Aulici Dn. NICOLAI crastina luce, nimirum d. xxx. Mart., publice habendi.

Quapropter Vt MAGNIFICVS ACADEMIAE RECTOR, ILLVSTRISSIMVS S. R. I. COMES, ACADEMIAE PROCERES, omnium ordinum HOSPITES HONORATISSIMI, vti et omnes salutari arti fauentes, actum hunc solemnem magis coruscantem sua reddere velint praesentia, est, quod mei Ordinis nomine vehementer etiam atque etiam rogo. P. P. sub sigillo Facultatis d. xxviii. Mart. MDCCLXV.

urn:nbn:de:urmel-faa1b89e-b9ac-4fab-bf7c-2f4835d22dba-00020857-88